

ת"פ 4309/10/17 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד פריג אלכשכר

בית משפט השלום בבאר שבע

י"ד אייר תשע"ט
19 מאי 2019

ת"פ 4309-10-17 מדינת ישראל נ' אלכשכר
תיק חיצוני: 211493/2017

מספר בקשה: 18

לפני	כב' השופט רון סולקין
מאשימה	מדינת ישראל - פמ"ד ע"י ב"כ עו"ד היבא טבאג'ה
נגד	פריג אלכשכר ע"י ב"כ עו"ד נטלי אוטן
נאשם	

החלטה נוספת בטענות מקדמיות

נגד הנאשם הוגש כתב אישום, המייחס לו עבירה של ריבוי נישואין, בניגוד לסעיף 176 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

על פי המפורט בכתב האישום, בהיות הנאשם, יליד 1981, נשוי לאשה מאז שנת 2002, נישא פעם נוספת לאשה, ילידת 1993, בתאריך 05/02/17 ובהמשך, בתאריך 26/02/17, פנה לבית הדין השרעי על מנת לאשרר הנישואין. הנישואין אושררו בתאריך 02/03/17.

לאחר העברת התיק לשמיעה לפני מותב זה (במחצית השניה של שנת 2018), נטענו, מפי בא כוחו של הנאשם טענות מקדמיות, אשר, לאחר קבלת עמדת התביעה - נדחו בהחלטה מנומקת מתאריך 04/03/19.

בעקבות חילופי ייצוג בעניינו של הנאשם, פנתה סניגור הנוכחית בבקשה לטעון טענות מקדמיות נוספות.

לפנים משורת הדין, התיר זאת בית המשפט ובלבד - שלא תועלנה מחדש אותן טענות, גבیهן נתנה כבר החלטה.

טענתה המרכזית של ההגנה הפעם, עניינה שינוי מדיניות האכיפה מצדה של התביעה, אשר, החל מתחילת שנת 2017, החלה לאכוף העבירה בקרב המגזר הבדואי במחוז הדרום.

ההגנה אינה חולקת על כך, כי שינוי מדיניות - אפשרי, אך לטענתה - היה על התביעה הכללית להביא זאת לידיעת

הציבור ובייחוד לאותו פלח בציבור שכלפיו מופנה אותו שינוי מדיניות.

נטען, כי בכל הנוגע לנאשם בתיק דנן - הוגש כתב האישום בגין עבירה שנעברה, לכאורה, זמן קצר מאוד - לטענת הסניגור - שבוע ומחצה - לאחר פרסום ההנחיה החדשה. לטענתה, הנאשם דנן, הוא הראשון - נגדו הוגש כתב אישום ובשל כך - לא יהיה זה צודק להעמידו לדין.

עוד נטען, כי מטרת הנישואין היתה לקיים את "מצוות פרו ורבו" לאחר שרעייתו הראשונה של הנאשם הביאה לעולם שני ילדים בלבד.

כן נטען, כי בית הדין השרעי אישר את הנישואין ומכך - היה בידי הנאשם להסיק, שההנחיה טרם הופנמה.

נטען, כי בשל כך קמה לנאשם "הגנה מן הצדק", המצדיקה ביטול כתב האישום.

בתגובת התביעה נטען, כי התופעה של ריבוי נישואין כוללת בחובה השלכות שליליות, הן במישור המשפחתי - החל ממצוקה כלכלית; עבור לנזקים נפשיים לילדים; מאבקים בתוך המשפחה; פגיעה בכבוד האשה ובמעמדה; ועוד; כלה במישור החברתי הכללי - הקצאת משאבים כלכליים בדמות הטבות, שלא כדין; פגיעה בצביונה של מדינת ישראל כמדינה המקדמת שוויון בין המינים.

התביעה מאשרת העובדה, כי הוחלט על שינוי מדיניות ואכיפה של עבירה זו, ובעקבות כך - ביום 23/01/17 - פורסמה הנחיית היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.1112, לפיה - החל מאותו מועד, תיאכף עבירת ריבוי הנישואין, לרבות במחוז הדרום. הנחיה זו פורסמה לאחר קבלת דוח מסכים מטעם צוות בין משרדי של מומחים בתחומים שונים במדעי החברה, אשר פרסם דוח עב כרס בנוגע לנזקים הקשים הנגרמים כתוצאה מעבירה זו.

התביעה טוענת, כי סעיף החוק האוסר ריבוי נישואין הוחק כבר בתקופת המנדט הבריטי, בשנת 1936 ובסמוך לאחר קום המדינה - בשנת 1951, בוטל חריג שהיה בחוק בנוגע לאוכלוסיה הערבית. זאת, עם חקיקת חוק שיווי זכויות האשה, תשי"א - 1951.

התביעה טוענת, כי בהתאם להוראות סעיף 34 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 - קימת חזקת ידיעה של האיסור הפלילי ולאחר עשרות שנים מאז החלת החוק - יש לצפות, כי מנהגי הנישואין ואורח חיי המשפחה ישתנו ויותאמו לערכי המדינה, כפי שביקש המחוקק לעצב.

מעבר לנדרש, טענה התביעה, כי שינוי המדיניות פורסם. ההנחיה עצמה פורסמה והובאה לציבור ובנוסף - פורסמו הודעות לעיתונות וכתבות שונות בתקשורת.

אשר לטענה בנוגע למטרת הנישואין - זו אינה מעלה ואינה מורידה.

אשר לטענה בנוגע לאשרור הנישואין בבית הדין השרעי - הגיבה התביעה, כי הנושא הובא לפתחו בדיעבד, לאחר שכבר נערכו הנישואין.

ההגנה בחרה שלא לממש את זכות התשובה מטעמה.

לאחר שבית המשפט עיין בטענות ההגנה ובתגובת התביעה - מוצא לדחות הטענה המקדמית.

לפני בית המשפט הונח בסיס מוצק, אשר מאפשר לקבוע, כי שינוי המדיניות נערך כדין. אין המדובר בהחלטה שרירותית או פתאומית. המדובר בהחלטה שנתקבלה לאחר שהוברר, כי בניגוד לציפיות - תופעת הנישואין הפוליגמיים - הולכת ומתרחבת, במקרים מסוימים גם "סמל סטטוס" לאחר העברת תשלום למשפחת האשה הנוספת, באופן הנושק לסחר בבני אדם.

שינוי המדיניות נערך לאחר שהוקמה ועדה בין משרדית מייצגת המורכבת ממומחים העוסקים בתחום, וזו הגישה דוח מקיף באשר להשלכות התופעה.

אשר לפרסום ההנחיה - הציגה התביעה הכללית פרסומים שנערכו. כך שמעבר לחזקה הסטטוטורית בדבר ידיעת הדין - מוצא בית המשפט, כי נערכו די פעולות לצורך הבאת שינוי המדיניות לידיעת הציבור.

אכן, בגזר הדין, שניתן בבית משפט זה, ת.פ. 25462-04-18 **מדינת ישראל נ' אבו סקיק** פורסם במאגרים - (28/02/19), המליץ בית המשפט על מסע פרסומי - חינוכי, שיסייע להשלים השלכותיה השליליות של התופעה.

עוד נקבע, באותו גזר דין, כי על מנת לאפשר הפנמה הדרגתית של השינוי במדיניות - יילקח הדבר בחשבון בגזרי הדין, שינתנו בעניינם של מי שהורשעו בעבירה בתקופה הסמוכה לשינוי המדיניות, תוך שאף נקבע מתחם ענישה זמני לתקופה זו, שהוא מקל מהרגיל. ברם - לא נקבע, באותו גזר דין, כי שינוי המדיניות אינו תקין או לא הובא לידיעת הציבור.

אשר לטענה - כי הנאשם הוא הראשון, נגדו הוגש אישום בעבירה, לאחר שינוי המדיניות - ראשית, לא הונחה תשתית עובדתית התומכת בטענה זו. אך מכל מקום, גם אם כך הדבר - טענה זו אינה עילה לביטול כתב האישום. ממה נפשך - אם תתקבל הטענה - הבא בתור יהיה הראשון נגדו הוגש כתב האישום ואין לדבר סוף. הדין בכלל והדין הפלילי בפרט - קובע לא פעם גבולות במישור הזמן. כך למשל, בנוגע לגיל האחריות הפלילית; גיל בגירות; התיישנות; ועוד. לא פעם - עומד נאשם לדין, או ננקטים נגדו צעדים שונים, שלא היה אפשר לנקוט אפילו יום, או ימים ספורים קודם לכן, או לאחר מכן, היות שנחצה גבול כלשהו. עיקרון שלטון החוק, כולל בחובו גם העיקרון של ודאות הדין והשוויון בפני הדין ועל מנת לממש עקרונות אלה - אין מנוס מקביעת אמות מידה, עם גבולות ברורים. משנקבע מועד לתחילת אכיפת שינוי

המדיניות ולכאורה, על פי הנטען בכתב האישום - עבר הנאשם העבירה לאחר מועד זה, משלא נמצא דופי מעצם שינוי המדיניות, אשר אף הובא לידיעת הציבור - אין בית המשפט מוצא, כי עלה בידי ההגנה לבסס קיומה של הגנה מן הצדק ומכאן גם - אין בסיס לביטול כתב האישום.

אשר לטענה בדבר מטרת הנישואין - בית המשפט אינו מוצא, כי לדבר רלבנטיות כלשהי.

אשר לטענה בנוגע לאשרור הנישואין בבית הדין השרעי - טענה זו כבר הועלתה ונדונה בהחלטה מיום 04.03.19.

ההגנה תהיה ערוכה למסירת מענה מפורט והצדדים יהיו ערוכים לדיון לפי סעיף 144 לחסד"פ במועד הדיון הקרוב.

המזכירות תשגר ההחלטה לצדדים.

ניתנה היום, י"ד אייר תשע"ט, 19 מאי 2019, בהעדר הצדדים.